

Борис Јакић

ЛАУШ

октобар, 2024.

Борис Јакић

ЈАУШ

M
Vukotić
Media

октобар, 2024.

*За Сару и Нору.
Зајџо шџо су свему дале смисао.*

Постоји интимни календар смрти сваког човека. Иако нема физичку форму, захваљујући њему неопрешиво знамо где смо били и шта смо радили кад нас је заћекла вест да је преминуо неко кога смо волели и поштовали. Живо се сећамо боја, мириса и укуса у дану наших великих љубиљака. Смрт вољених нас обликује више него што смо свесни или спремни да прихватимо. Она нас спрема за оглазак. Сви мислећи људи с ових теоретских и духовних простора означили су у својим интимним календарима смрти 15. новембар 2023. године. Оглазак истакнутој драмској уметника Жарка Лаушевића сада у категорију националних љубиљака после којих већински гео јавности занем свестан да више ништа неће бити исто. И није исто од када нема Жарка, Жарета, Лауша, Лакија, Жара, Црногорично...

*И*сада, након њејовој живојџа, можемо да кажемо да је Жарко у џим јенерацџама које су дошле после Милене и Драјана, Бајџе Живојиновиђа и Смокија Самарцџиђа, једина џправа звезда коју смо имали – децџидиран је Свејџозар Цвејџковиђ у разџговору за књџиу Лауш.

И ова изјава истџакнујџој џлумца, Жарковој блиској џријажџеља и колеје, на једностџаван и истџовремено сушџински начин илустџрује колико је изџубила наша кулџура огласком „џринца џлуме“, како су џа кријџичари назвали средџном осамдесејџих.

– И не џијџајџе више за ким звона звоне ни ко је био Жарко Лаушевиђ. Жарко је, Жарко је Жарко. Дошао је међу нас из некој свој мијџоносној свејџа и џосџао мијџска џозоришна џојава. Дошао је са мнојџо уметџничких дарова, а њејова личностџ их је учинила сродним. Шџто није мојџло да се изрази џлумом, умео је да наслика, а оно чему је слика недовољна, исказивао је књџижевним џисмом – најџисала је Вида Ојђеновиђ у Ин мемориаму џосвеђенном Жарку Лаушевиђу за часојџс Театџрон.

УМЕСТО УВОДА

КАД САМ СРЕО ЛАУША

Десетак квадратних метара баште, током хладних месеци огрнуте пластиком, кафеа „Талија“ у Невесињској улици, покрај Каленић пијаце, били су сцена на којој сам два пута делио време, простор и друштво са Жарком Лаушевићем. Почетак новембра 2013, кошава је већ загосподарила градом. Отерала мирис печених паприка и обрала дрвореде.

Пришао сам Гагином столу, последњем здесна кад се гледа са улаза. Имао сам договор с најпознатијим гостом кафеа да му вратим фотографије за илустрацију интервјуа с Миленом. Ту је и она на којој је замрзнути тренутак вечности кад су се стајали испред бистроа у Паризу у којем је ручао Марчело Мastroјани држећи *Ле Монд* испред себе, што је Гага касније користио као коначну потврду да није примитивац кад би га супруга критиковала што чита штампу за ручком.

За Гагиним столом добро позната лица: Бора Тодоровић, Аца Талија, Лале адвокат и Жарко Лаушевић. Пружам руку свима, напослетку Жарку. Не познајемо се. Представљам се. Велика шака нема јак стисак. Привукао сам столицу са суседног слободног стола. Тишину прекида Бора, подбадајући Гагу да је „аутор детета“ које у наручју носи слатка Циганка која је тренутак раније ушла у кафе. Одмах се упутила ка Гаги. Тајац уместо уобичајене буке која карактерише такве ситуације. Слатка Циганка ћути док јој Гага пружа 50 евра. Делује да је то уобичајена пракса међу њима. Уз тихо изговорену захвалност, „гошћа“ брзо напушта башту.

– Мали све више личи на тебе. И њега ћеш да одшколујеш – наставља Бора.

Лауш је тих, смеши се форама старих другара. Види се да му прија друштво. Испред њега допола попијена велика шоља кафе, у руци допола попушена цигарета. У фармеркама, у једном часу ми се чини у полудубоким, већ у следећем у дубоким ципелама и маслинастозеленој јакни седи спуштених рамена, као да се труди да буде мањи него што јесте. Не вреди му. И у врачарском кафеу је огроман као на великом платну.

Прича се наставља тамо где је стала кад сам ушао. Оставине и ауторска права. Лале

у троделном оделу с модне писте Палате правде, иако је у пензији десетак година, води, природно, главну реч. Ђутим. У таквом друштву ћутање је мера пристојности. Хватам два-три Жаркова погледа. Тупаво му се осмехујем, не знам шта бих друго. Касније схватам да сам био предмет његове знатижеље зато што сам једино страни тело за столом. Човек с таквом судбином неминовно темељно анализира људе и догађаје. Схватам да је време за евакуацију. На брзину испијам ракију, пре него што се, исто тако ефикасно, опраштам од друштва за Гагиним столом. Крећем ка портабл шанку у дну локала како бих платио рачун.

– Не смем да наплатим никоме за Гагиним столом – поручује ми, уз велики осмех, жена са улогом и шанкерке и конобарице.

Брзим корацима одлазим на кошаву. Ветар помаже лудацима и болесницима да се ослободе сувишног терета узнемирујућих мисли. Не знам којој групи припадам.

В иђам се с Гагом Николићем у „Талији“, где бих другде. Фебруар 2014. Пише аутобиографију оловком. Жели да се по њој снимим филм. Сами смо за „његовим“ столом. Гага ме упозорава да ће нам се ускоро придружити Жарко Лаушевић. Воле се и поштују. Од када је Жарко почео да се враћа Београду, Гага му помаже да похвата контексте и релације града у којем није живео петнаестак година.

– Неће. И разумем га. Не жели да упада у очи више него што је нужно. Једва смо га убедили да размисли да поново снима филмове. Питаћу га, али не верујем да ће хтети – реагује Гага на моју молбу да ургира код Жарка да ми да интервју за *Глорију*.

Из унутрашњег џепа жуте виндјакне вади замотуљак.

– Види шта сам пронашао – пружа ми црно-белу фотографију у провидној пластици.

Смешка се.

Гледам фотографију снимљену у сумрак на улазу, одмах примећујем, у отворени стадион Спортског друштва Раднички у Улици Жарка Зрењанина, данас Војводе Шупљикца. Знам све људе са слике: Пива Ивковић, Саша Прелевић, чика Славко, Гага, Чита и мој ћале Бранко Гацур Јакић.

У моменту у којем покушавам да савла-

дам усхићење и да вербално реагујем, чујем глас иза мене:

– Добар дан.

Видим Жарка. Устајући, пружам му руку.

– Седи, због мене не мораш да се дижеш – каже благо се осмехујући.

Гага му објашњава ко су јунаци са црно-беле успомене.

– Крсташи, ја сам најмање познат ту. Најстарији на тој слици, чика Славко, био је премијер градских голубара. У свом дворишту је окупљао шарено друштво. Било је ту академика и бивших робијаша, и сви су имали исти статус. Његов ћале – показује покретом главе ка мени – био је први билдер у Београду, певао је на игранкама у „Три костура“ и на Ђерму. О Чити и Пиви већ све знаш.

Кад је видео да пијемо алкохол, Гага „оно његово“ (дупла вотка), ја лозу, Жарко је наручио виски.

– Од мало добрих ствари које ми је донела, Америка ме је научила да пијем само квалитетна пића.

Причају о улогама. Имају понуде. Гага жели, али не може. Резултати здравствених анализа које је добио донели су само бригу. Жарко жели, али није сигуран да треба. Придружује нам се Бора Тодоровић. Упркос гипсаној боји лица, весео је.

– Да сам на месту Душка Ковачевића, пре-
био бих те као мачку. Написао си једну књигу
и продао је колико он није за 40 и кусур го-
дина писања. Мало ти је било да будеш добар
глумац, желео си да постанеш и добар писац
– говори Бора са драмским паузама као на
књижевној вечери на „Коларцу“.

Смејемо се. Жарко највише. Једва да је
прошло подне кад је стигла друга тура пића.
Уз алкохол проблеми се чине решивим, боле-
сти излечиве. Ургирам код власника локала
Аце Талије да је на мене дошао ред да пла-
тим. Смешка се, гледа у правцу Гаге и без ко-
ментара враћа се обавезама око пописа робе
на шанку. Враћам се за сто.

– Жарко, волео бих да урадим интервју с
вама за *Глорију* – охрабрен лозом, одлучујем
да проговорим, да вербализујем оно што же-
лим без скривања иза Гагиног ауторитета.

Лаушевић оклева неколико секунди, гледа
ме директно у очи док увлачи дим.

– Није сад прави тренутак. Да сачекамо,
биће прилике, ако вам још будем занимљив.

Иако ме је одбио, додуше елегантно,
срећан сам, први пут сам нешто рекао за стол-
ом „Већа мудрих, добрих и забавних“.

Б. Ј.